

УДК 008;002+001.102.069(477)

Цитування:

Сокур Л. А. Формування консолідованих документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника засобами проєктної діяльності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 3. С. 45–57.

Sokur L. Formation of consolidated documentary and information resources of the Shevchenko national reserve by means of project activity. *Library science. Record Studies. Informology*. 3, 45–57 [in Ukrainian].

Сокур Людмила Анатоліївна,

кандидат історичних наук,

учений секретар

Шевченківського національного заповідника

sokur_kaniv@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9652-1788>

ФОРМУВАННЯ КОНСОЛІДОВАНИХ ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА ЗАСОБАМИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Метою роботи є вивчення світового досвіду формування консолідованих музейних, бібліотечних і архівних документально-інформаційних ресурсів, аналіз можливостей та перспектив Шевченківського національного заповідника щодо створення інформативно насиченого соціокомунікаційного представницького онлайн середовища засобами проєктної діяльності та визначення поетапності окреслених кроків. **Методологія дослідження** базується на принципі об'єктивності та використанні комплексу загальнонаукових методів: аналізу, синтезу, методів формальної логіки, аналітичного інтернет-моніторингу та візуалізації результатів дослідження. **Наукова новизна роботи.** Обґрунтовано перспективи та доцільність формування консолідованої бази даних документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника як інформативного соціокомунікаційного представницького середовища заповідника у світовому інформаційному просторі, а також окреслено основні підходи та етапи реалізації цього проєкту. **Висновки.** У результаті проведеного дослідження виявлено, що проєктний підхід до вирішення питання формування єдиної бази документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника та їх інтеграція до єдиного інформаційного простору є оптимальним для розв'язання окресленої проблеми, що вимагає поетапного рішення та цілком відповідає вимогам часу. Створення інформативно насиченого соціокомунікаційного представницького середовища Шевченківського національного заповідника сприятиме охопленню широкої цільової аудиторії, налагодженню ділової комунікації, входженню в єдиний інформаційний простір як інституції з потужним документально-інформаційним ресурсним потенціалом привабливим як для вітчизняної, так і для світової спільноти.

Ключові слова: Шевченківський національний заповідник, проєктна діяльність, консолідовані документально-інформаційні ресурси, єдиний інформаційний простір.

Sokur Lyudmyla,

Doctor of Philosophy in History,

Scientific Secretary of the Shevchenko National Reserve

FORMATION OF CONSOLIDATED DOCUMENTARY AND INFORMATION RESOURCES OF THE SHEVCHENKO NATIONAL RESERVE BY MEANS OF PROJECT ACTIVITY

The purpose of the article is to study the world experience of forming consolidated museum, library, and archival documentary and information resources, analysis of opportunities and prospects of Shevchenko National Reserve to create an informative socio-communicative representative online environment by means of project activities and determination of phasing of outlined steps. **The methodology** of the research is based on the complexity of the general scientific methods: analysis, synthesis, formal logic, federal consolidation

of information resources, methods of analytical Internet monitoring, and visualization of the results of the research. **Scientific Novelty.** Prospects and expediency of forming a consolidated database of documentary and information resources of the Shevchenko National Reserve as an informative socio-communicative representative environment of the reserve in the world information space are substantiated, and the main approaches and stages of this project are outlined. **Conclusions.** As a result of the realized study was found that the project approach to the formation of a single database of documentary and information resources of the Shevchenko National Reserve and their integration into a single information space is optimal for solving the problem, which requires a step-by-step solution and fully meets the requirements of the time. The creation of an informative and communicative representative environment of the Shevchenko National Reserve will help to reach a wide target audience, establish business communication, enter a single information space as an institution with a powerful documentary and information resource potential attractive for both the world and national community.

Keywords: Shevchenko National Preserve, project activities, consolidated documentary and informational resources, general informational space.

Актуальність теми дослідження. В умовах нових викликів часу, пов'язаних з трансформацією соціокультурних процесів, пандемією коронавірусу (COVID-19), певних змін зазнали основні інструменти та підходи щодо засвоєння культурних цінностей на користь електронного дистанційного інформаційного середовища.

Дослідники, вчені та поціновувачі мистецтва прагнуть мати вільний доступ до культурних та інтелектуальних надбань. А, отже, нові соціокультурні та глобалізаційні виклики поставили перед музейними закладами та іншими інститутами соціальної пам'яті нові завдання щодо збереження та поширення культурної спадщини шляхом створення консолідованого представництва документально-інформаційних ресурсів в єдиному інформаційно-комунікаційному просторі.

Прагнення бути конкурентоспроможними на ринку культурних та туристично-екскурсійних послуг спонукає заповідники та музеї адаптуватися до нових викликів часу та потреб сучасного соціуму, максимально враховуючи внутрішні та зовнішні чинники (економічні, політичні, культурні, соціальні тощо).

В умовах фінансової нестабільності, яку переживає увесь світ, обмеження у часі, відсутності належного кадрового та ресурсного забезпечення оптимальне вирішення питання створення депозитаріїв консолідованого представництва документально-інформаційних ресурсів в єдиному інформаційно-комунікаційному просторі можливе шляхом впровадження проект-

но-орієнтованого підходу як на рівні окремого суб'єкта, так і на загальнодержавному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах розвитку інформаційного суспільства питання створення єдиного середовища функціонування консолідованих документально-інформаційних ресурсів як засобу збереження та загального доступу до культурної спадщини друге десятиліття поспіль викликають жвавий науковий інтерес.

Розробка теоретико-методологічних проблем піднятого питання знайшла своє відображення у працях О. Воскобойнікової-Гузевої, В. Горового, Л. Дубровіної, О. Збанацької, А. Киридон, С. Кулешова, І. Матяш, О. Онищенко, В. Попика та інших [3; 5; 6, с. 3-10; 7; 11; 14].

В аспекті дисертаційних досліджень питання трансформації вітчизняних інститутів пам'яті та можливостей консолідації музейних, бібліотечних і архівних інформаційних ресурсів досліджували Т. Бірюкова, М. Васильченко, М. Кузнецова, Г. Липак, С. Шимаєв та інші [1; 2; 10; 13; 18].

Питання практики організації створення єдиної інформаційно-пошукової системи консолідованих документально-інформаційних ресурсів розроблялись в роботах О. Ушакова, К. Карпучіна, Л. Рудзького та інших [15; 17, с. 50].

Значну активність науковці та практики демонструють у дослідженні питань інноваційної, проектно-орієнтованої діяльності бібліотек, як одного з найефективніших інструментів збереження та доступу користувачів до документально-інформаційного масиву, наяв-

ного у фондах. Зокрема, Т. Вилегжаніна відзначає бібліотеку як «об'єкт соціокультурної діяльності регіону, що діє у традиційному і віртуальному просторі» [8, 42-51], наголошуючи на ролі бібліотек, що забезпечують вільний доступ до інформації всіх верств населення та ролі книги і бібліотеки, які впливають на розвиток культури регіону.

Науковці та практики музейної сфери, зокрема Ю. Ключко [9, 143.], наголошує на відкритості музеїв для соціуму, активному введенню в науковий обіг культурної спадщини, наявної у фондових колекціях, акцентує на міждисциплінарному характері діяльності сучасних музейних закладів та визначає ідеологію проектування як одну із провідних тенденцій сучасної культури, що останнім часом набуває великого розмаху та демонструє значну комунікативну ефективність порівняно з традиційними формами музейної діяльності.

Проте, незважаючи на значний інтерес до піднятого питання як з боку науковців, так і фахівців-практиків, сьогодні воно залишається невирішеним і потребує систематизації напрацьованих дослідниками матеріалів у вигляді узагальнюючої праці.

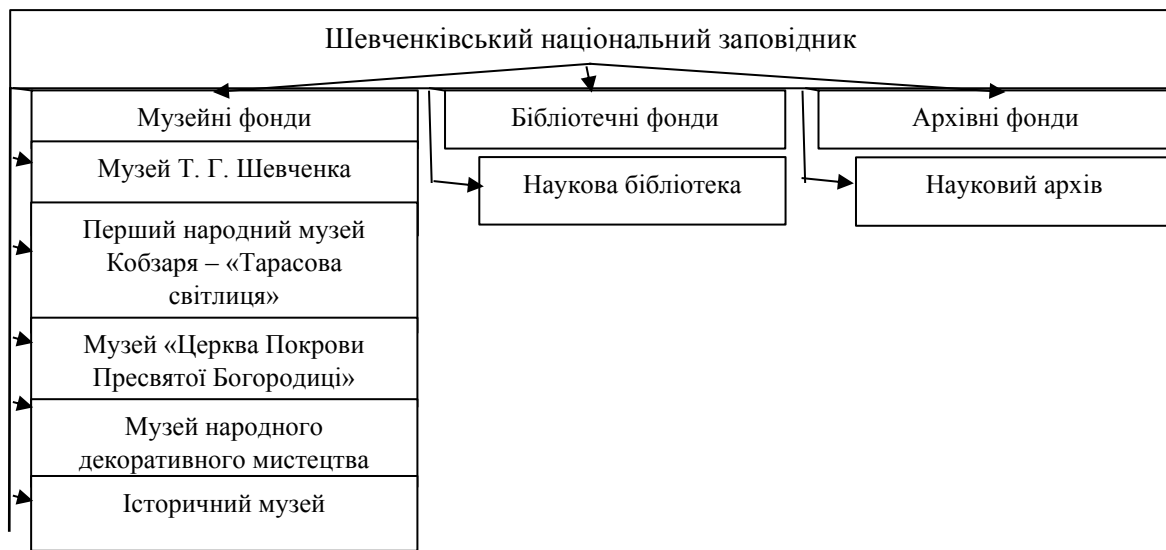
Тому метою статті є вивчення можливостей консолідації музейних, бібліотечних і архівних документально-інформаційних ресурсів як засобу збереження, популяризації, введення в науковий обіг культурної спадщини Шевченківського національного заповідника та інтеграції локальних баз даних до єдиного інформаційного простору засобами проектної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Протягом тривалого часу важливими джерелами інформації були музейні, бібліотечні й архівні заклади, які виконували функцію накопичення, збереження і ретрансляції духовної спадщини українського народу, його історичної пам'яті та світового досвіду у різних сферах суспільного буття. У процесі їх генези з'явилися

нові комплексні установи культури, такі, як бібліотека-музей, архів-музей, заповідник тощо, які синкретично поєднали у собі видові, змістові та функціональні аспекти діяльності та розпочали скеровувати виконання певних напрямів роботи з використанням технологій управління проектами. Переважно це соціальні проекти, спрямовані на розвиток громади, досягнення суспільної користі та соціально значущої мети.

Відтак для реалізації проекту створення інформаційної системи консолідації інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника доцільно використовувати методологію Agile як гнучкий ітеративно-інкрементальний підхід до управління проектами і продуктами, орієнтований на динамічне формування вимог і забезпечення їх реалізації в результаті постійної взаємодії всередині самоорганізованих робочих груп, що складаються з фахівців різного профілю [19]. Особливості розроблення цього проекту генерують потребу використання фреймворку (frameworks): Scrum, розподіляючи проект на окремі спринти. Відповідно до обраного підходу, проект розподіляється на етапи, що можуть бути міні-проектами, які сприяють досягненню основної мети. Такий підхід дозволяє поступово втілювати результати цих міні-проектів, а у новий підпроект вносяться зміни, які не ведуть до значних витрат і не мають вагомego впливу на інші частини проекту.

Шевченківський національний заповідник є унікальною формою організації функціонування документально-інформаційних ресурсів та надбань матеріальної культурної спадщини, що у своїй структурі поєднує не лише музейні заклади, а й бібліотечний та архівний підрозділи. Зокрема, до його структури входить п'ять музейних закладів різного спрямування, а також наукова бібліотека та архів (Рис. 1).

Рис. 1. Структура документально-інформаційного фонду Шевченківського національного заповідника

А, отже, усі складові збереження культурної спадщини та історичної пам'яті зосереджені в межах однієї організаційної системи і перебувають у тісній взаємодії між собою й орієнтовані на реалізацію спільної культурної місії через накопичення, дослідження, експонування, популяризацію музейних предметів, книг та документів.

Незважаючи на унікальну можливість консолідувати наявні у Шевченківському національному заповіднику документально-інформаційні ресурси, структурувавши їх за формою, змістом, функціональним призначенням тощо наразі не до кінця розв'язаним залишається питання загальної концепції колекціонування та роботи з документами. Так, наукова бібліотека покликана колекціонувати, зберігати та популяризувати тиражовані друковані видання й книги, забезпечуючи безперешкодний доступ до них; музей – зберігати, експонувати, презентувати найцінніші зразки національної та світової культурної спадщини, задовольняючи комунікаційні потреби відвідувачів через спілкування з експонатами; науковий архів як лабораторія дослідника – зберігати унікальні рукописні, машинописні тексти й управлінські документи та забезпечувати до них доступ для реалізації наукових досліджень і ретроспективного пізнання минулого. Від належної організації функціо-

нування кожної з цих трьох підсистем заповідника залежить полегшення або, навпаки, ускладнення роботи з наявним документально-інформаційним масивом як носієм багатой культурної спадщини.

Незважаючи на потребу вільного доступу до наукових, культурних надбань більшість ресурсів комплексних закладів культури все ж залишаються недоступними для дослідників. В умовах формування інформаційного суспільства, що неминує веде до розширення та загальної доступності електронного цифрового середовища, обмеженість електронного доступу до документально-інформаційних ресурсів установ робить їх неактуальними та «закритими» для певної категорії цільової аудиторії.

Для цього, на думку О. Збанацької, заклади культури мають перебувати у постійному пошуку нових форм і методів інформування про музейні, бібліотечні й архівні зібрання, враховуючи особливості їх формування, обліку, систематизації їх типів і видів, підходів до зберігання та розповсюдження інформації про них. Незважаючи на те, що музей, бібліотека й архів належать до документально-інформаційних інституцій; виконують однакові функції; виступають як зберігачі культурного надбання людства, між ними є і ряд важливих відмінностей, а саме: фонди бібліотек доступніші; фонди архівів – опосередковано частково

доступні; фонди музеїв – тимчасово частково доступні. З бібліотечним документом користувач має фізичний контакт, з архівним – опосередкований, з музейним предметом – фізичний контакт відсутній. Документна комунікація в бібліотеках і архівах відбувається шляхом безпосереднього контакту, в музеях – шляхом експонування. Для бібліотечного фонду характерна тиражність, для архівного і музейного – унікальність [7, 72-73]. Отже, урахування вище окреслених особливостей доступу до документально-інформаційних ресурсів потенційних користувачів сприятиме пошуку шляхів їх представлення через наявні комунікаційні канали та засоби масової комунікації.

Наразі представлення даних в єдиному інформаційному просторі дає унікальні можливості приваблення цільової аудиторії до закладів культури шляхом популяризації консолідованого документально-інформаційного фонду як впорядкованої, каталогізованої скарбниці культурної спадщини й національної пам'яті народу, так і представлення його у вигляді ілюстративного матеріалу для інтер-

претації тих чи інших історично та суспільно значущих подій та явищ.

З метою залучення наявних документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника до єдиного інформаційного простору України слід активізувати процес оцифрування музейних, бібліотечних і архівних фондів заповідника, перетворивши цей процес на один з пріоритетних напрямів його діяльності, закріплених Стратегічним планом розвитку мінімум на наступні п'ять років, а не справою окремих ентузіастів. З огляду на актуальність, соціальну орієнтованість, масштабність та довготривалість окресленого питання, його вирішення передбачає застосування проектного підходу, орієнтованого на чітко окреслені часові рамки, фінансування, наявні матеріальні та трудові ресурси.

При цьому варто зауважити, що забезпечення онлайн-доступу громадян до книг, документальної інформації та зразків культури і мистецтва має відбуватися поетапно, враховуючи основні фази життєвого циклу проекту (Рис. 2).

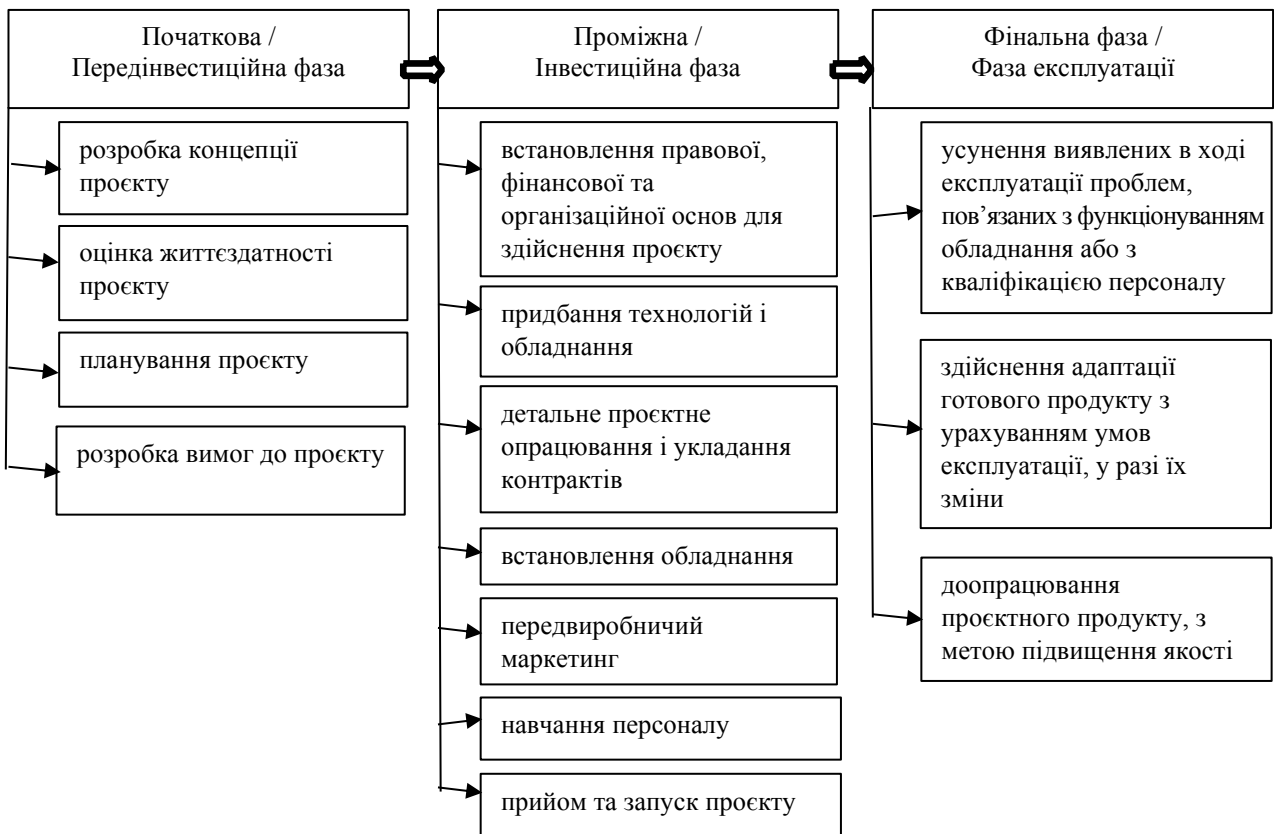

Рис. 2. Фази життєвого циклу проекту

Розглянемо більш детально основні фази проектної діяльності із залучення консолідованих документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника до єдиного вітчизняного та світового інформаційного простору.

Отже, першим етапом, згідно основних засад проектної діяльності, має бути розробка концепції проекту, який передбачає оцифрування консолідованих документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника та забезпечення їх представництва у вітчизняних і міжнародних базах даних. Означений проект є актуальним, апробованим в європейських країнах та засвідчив свою життєздатність, перетворивши музейні заклади у відкриті для суспільства систему, повернувши музейні надбання та багату культурну спадщину зацікавленій публіці. Попередній моніторинг реалізації аналогічних проектів дозволяє перейти до його планування та розробки основних вимог, оскільки наразі як в Україні, так і у світі вже існує значна кількість реалізованих проектів.

Зокрема, одним із перших у Європі ідею створення консолідованого документально-інформаційного ресурсу у 1997 р. реалізувала Електронна бібліотека Національної бібліотеки Франції «Gallica», фонд якої об'єднали оцифровані книги, журнали, фотографії, карикатури, малюнки, естампи, плакати, карти, рукописи, античні монети, театральні костюми, декорації, аудіо та відеоматеріали [4]. 2001 р. розпочав свою роботу німецький портал бібліотек, архівів, музеїв (Bibliotheken, Archives, Museums) (<http://www.bam-bw.de>), в основу якого було покладено технологію повнотекстового пошуку ApacheLucene та інші компоненти програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом. У 2007 р. реалізацію подібного проекту розпочала Німецька електронна бібліотека (DeutscheDigitaleBibliothek) (<https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de>). 2008 р. було реалізовано спільний проект бібліотек, архівів та музеїв Литви «E-Paveldas» (<https://www.epaveldas.lt/home>), з 2010 р. розпочала роботу Електронна бібліотека «Культура України», 2013 р. – створено Британську бібліотечну лабораторію (BritishLibraryLabs) не лише як цінну базу даних, а й як інтерак-

тивне середовище для науковців і дослідників з метою обговорення ідей з оцифрування, розпізнавання тексту тощо. Порівняльну характеристику успішно функціонуючих консолідованих інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв провели Н. Кунанець та Г. Липак [12, 15-20].

Наразі наріжним каменем у підготовці окресленого проекту є визначення стандартів метаданих, які б зі створених локальних форм реєстрів за максимально короткий проміжок часу могли б інтегруватися до вітчизняних інформаційних систем та мали б можливість експортувати дані в міжнародні банки даних. Відтак одним із важливих кроків на початковому етапі проектної діяльності має стати розробка та впровадження єдиних уніфікованих вимог як до електронної копії, так і до опису оцифрованих документально-інформаційних ресурсів та музейних предметів, що сприятиме сумісності та інтеграції даних локальних та глобальних баз даних в мережі інтернет.

Другий етап цього проекту можна умовно розділити на три основні кроки: 1 – підготовка до реалізації проекту, яка включає в себе встановлення правових, фінансових та організаційних основ для здійснення проекту, 2 – безпосереднє виконання проекту (придбання технологій і обладнання, детальне проектне опрацювання і укладання контрактів, встановлення обладнання, підбір фахівців або навчання персоналу, командна робота над реалізацією проекту), 3 – завершення проекту.

Отже, це один із наймасштабніших етапів реалізації проекту, який потребує покрокових згуртованих дій усіх учасників проектної діяльності. Зокрема, після придбання та встановлення обладнання слід серйозно підійти до питання підготовки або ж підбору кадрів. З огляду на те, що Шевченківський національний заповідник є державною структурою і штат такого роду інституцій чітко визначений рядом організаційних документів, то найшвидше мова має йти про навчання наявного персоналу. Проведення відповідного навчання сприятиме успішній реалізації окресленого проекту, активізації роботи з подальшого запровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, компонентів інформатизації та цифровізації у практичну діяльність

заповідника. Слід пам'ятати, що саме від професійної компетентності команди значною мірою залежить результат проєкту, тому цей етап ніяк не може бути проігнорований у ході реалізації проєкту. Не менш важлива роль у ході проєктних дій відводиться керівнику проєкту, адже лише шляхом командної роботи, творчого підходу, чітких та реалістичних постановок цілей, уваги до поточних результатів та завчасного виявлення ризиків залежить успішність результату [16, 12].

Командна робота над реалізацією проєкту передбачає якісне і своєчасне виконання проєктних дій, орієнтованих на позитивний результат і включає в себе кілька логічно поєднаних етапів. Перший етап передбачає створення локальних баз даних консолідованих документально-інформаційних ресурсів на рівні Шевченківського національного заповідника з урахуванням інтерактивних підходів, що

забезпечить ефективний пошук та доступ як до документально-інформаційних ресурсів, так і об'єктів культурної спадщини у віддалених базах даних. Доступ до даних буде здійснюватись через офіційну сторінку веб-сайту Шевченківського національного заповідника у рубриках «Бібліотека», «Колекція», «Архів». Щодо представлення бази даних бібліотечного фонду на офіційному сайті заповідника, то в основу було покладено проблемно-орієнтований підхід для зручності пошуку користувачами необхідних документальних джерел. Представлення наявної бази даних через офіційний вебінтерфейс бібліотеки заповідника сприяє не лише розширенню номенклатури бібліотечних послуг і підвищенню якості їх виконання, а й популяризації наявного книжкового, архівного та музейного фондів (Рис. 3).

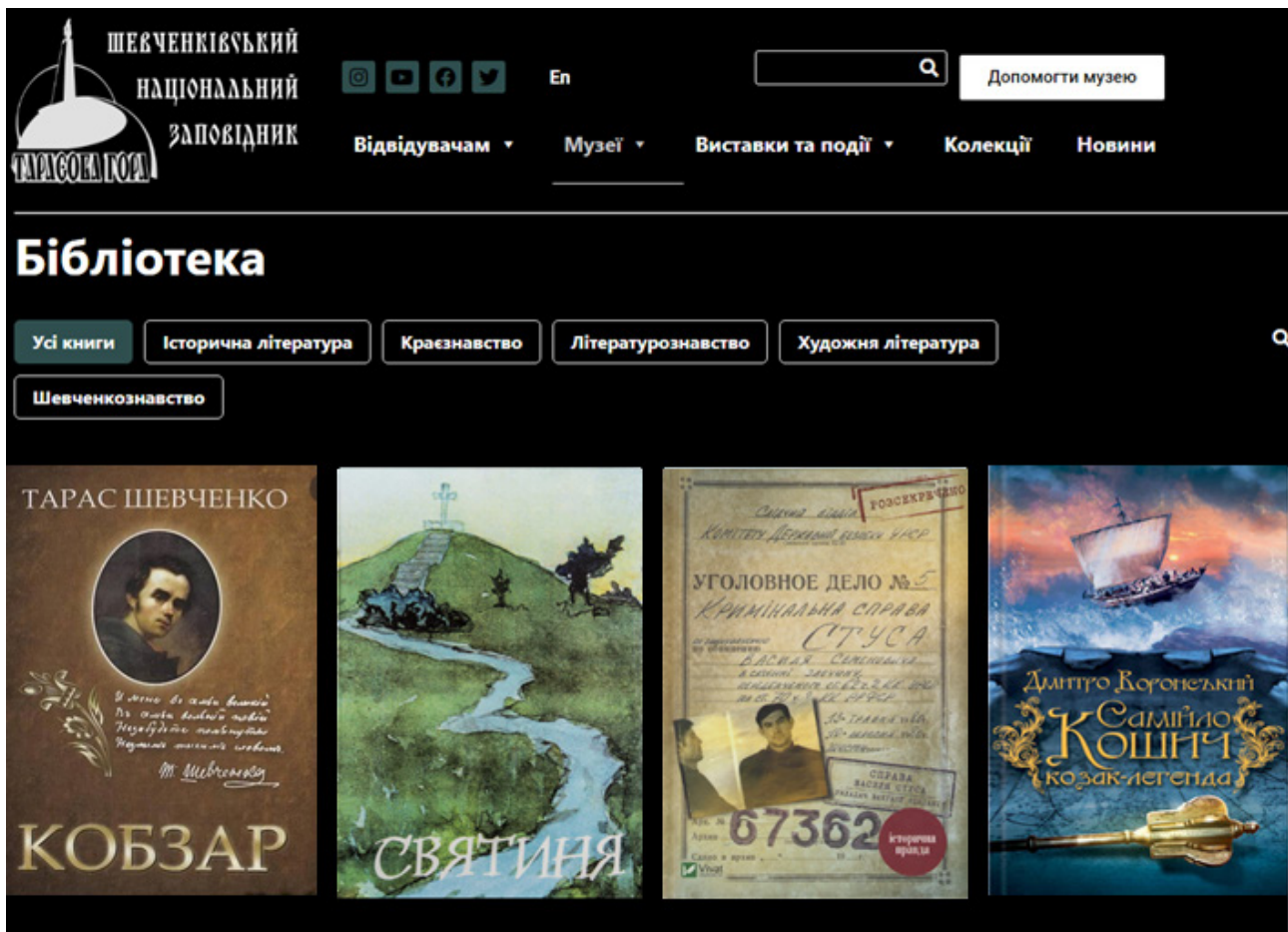

Рис. 3. Інтерфейс сторінки доступу до локальних бібліотечних баз даних документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника

Другий етап передбачає інтеграцію консолідованого документально-інформаційного ресурсу Шевченківського національного заповідника у культурно-освітній простір та надання до нього доступу через наявний туристично-інформаційний сайт міста (<https://kanivtur.info>), що надає громаді можливість використання наукової, художньої, науково-популярної літератури, документального, мультимедійного масиву заповідника, цифрових копій кращих зразків національної культурної спадщини та світового мистецтва, а це, своєю чергою, надасть можливість широкому загалу користувачів ознайомитися із історико-культурною самобутністю регіону.

З метою забезпечення ширшого доступу до документально-інформаційних ресурсів шевченкознавчого спрямування на третьому етапі передбачається розміщення частини оцифрованих інформаційних ресурсів на науково-освітньому «Порталі Шевченка» (<http://kobzar.ua/>), створеному у 2014 році з нагоди 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка, що об'єднує різнопланову шевченкознавчу інформацію (повнотекстові варіанти книг, інтерактивні карти, мультимедійні ресурси, наукові розвідки тощо) (Рис. 4).

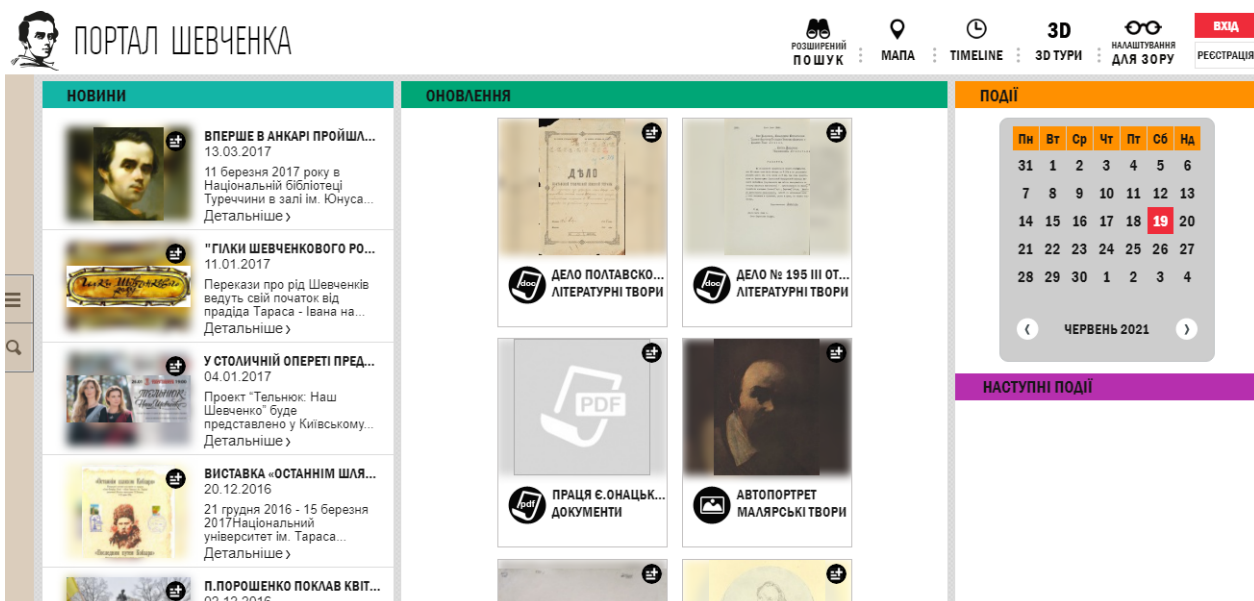

Рис. 4. Офіційна вебсторінка науково-освітнього «Порталу Шевченка»

На порталі представлено переліки документів 29 архівів України (понад 7000 одиниць різноманітних справ), тисячі цифрових копій пам'яток, пов'язаних з ім'ям Тараса Шевченка (у тому числі рукописи генія й документи, пов'язані з його життям і творчістю), карти (з маршрутами, місцями перебування Т. Шевченка, вулицями й площами, що носять його ім'я), 3 D-тури (27 віртуальних турів музеями та Шевченківськими місцями).

Головне меню portalу представлене такими рубриками:

- творчість (включає в себе наступні підкасти: рукописна спадщина, літературна і наукова спадщина, мистецька спадщина, бібліографія видань творів Шевченка, твори Шевченка мовами народів світу);
- наукові факти;
- про Шевченка;
- мультимедіа;
- корисні посилання (Рис. 5).

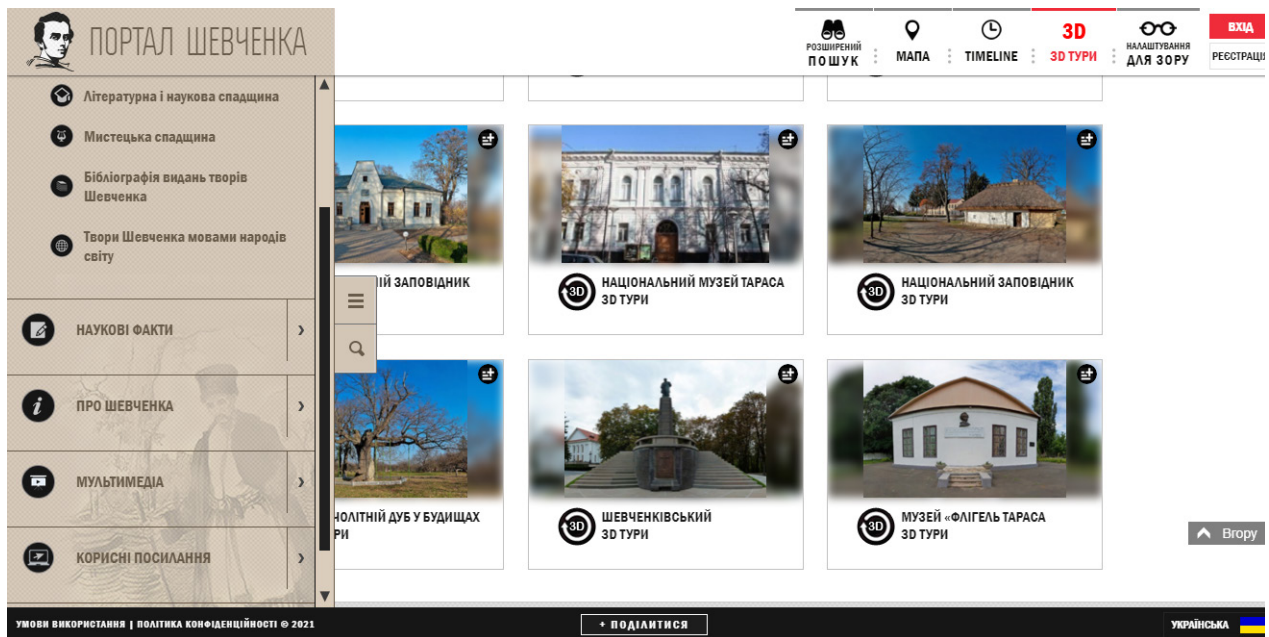

Рис. 5. Інтерфейс головного меню «Порталу Шевченка»

Цей вебресурс розрахований на широке коло користувачів, у тому числі дослідників творчості Кобзаря, науковців, студентів, учителів, учнів, музейників. А, отже, розміщення документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника на цьому вебпорталі сприятиме його представництву в тематично-орієнтованому інформаційному середовищі на загальнонаціональному рівні.

Четвертий етап має на меті інтеграцію локальних баз даних Шевченківського

національного заповідника до електронної бібліотеки «Культура України» (<https://elib.plu.org.ua/>), в основу якої покладена інтегрована модель створення бази даних, де у єдиному технологічному середовищі учасники проекту об'єднують свої ресурси шляхом надання доступу до повних текстів оцифрованих видань та творів образотворчого мистецтва у відповідності до профілю комплектування, визначених форматів, технічних вимог і уніфікованих вимог до контенту (Рис. 6).

Рис. 6. Офіційна вебсторінка електронної бібліотеки «Культура України»

На сьогодні цей проект об'єднує 113 учасників: 2 заповідника (Державний історико-культурний заповідник «Межибіж», Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця»), 5 музеїв (Національний музей Тараса Шевченка, Кімната-музей Тараса Шевченка, Луганський обласний художній музей, Обласний комунальний музей Богдана Лепкого м. Бережани, Сосницький літературно-меморіальний музей О. П. Довженка), а також 28 бібліотек, 6 видавництв, 4 науково-освітні заклади, 3 культурні центри, 1 громадська організація та 64 автори.

П'ятий етап передбачає поетапну інтеграцію консолідованих документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника до Світової цифрової бібліотеки (WorldDigitalLibrary), створеної за підтримки ЮНЕСКО та Бібліотеки Конгресу США у багатомовному форматі (7 мов) задля сприяння міжнародному та міжкультурному взаєморозумінню шляхом залучення найкращих зразків культурної спадщини, у тому числі створення неангломовного ресурсу для науковців та усіх зацікавлених користувачів (Рис. 7).

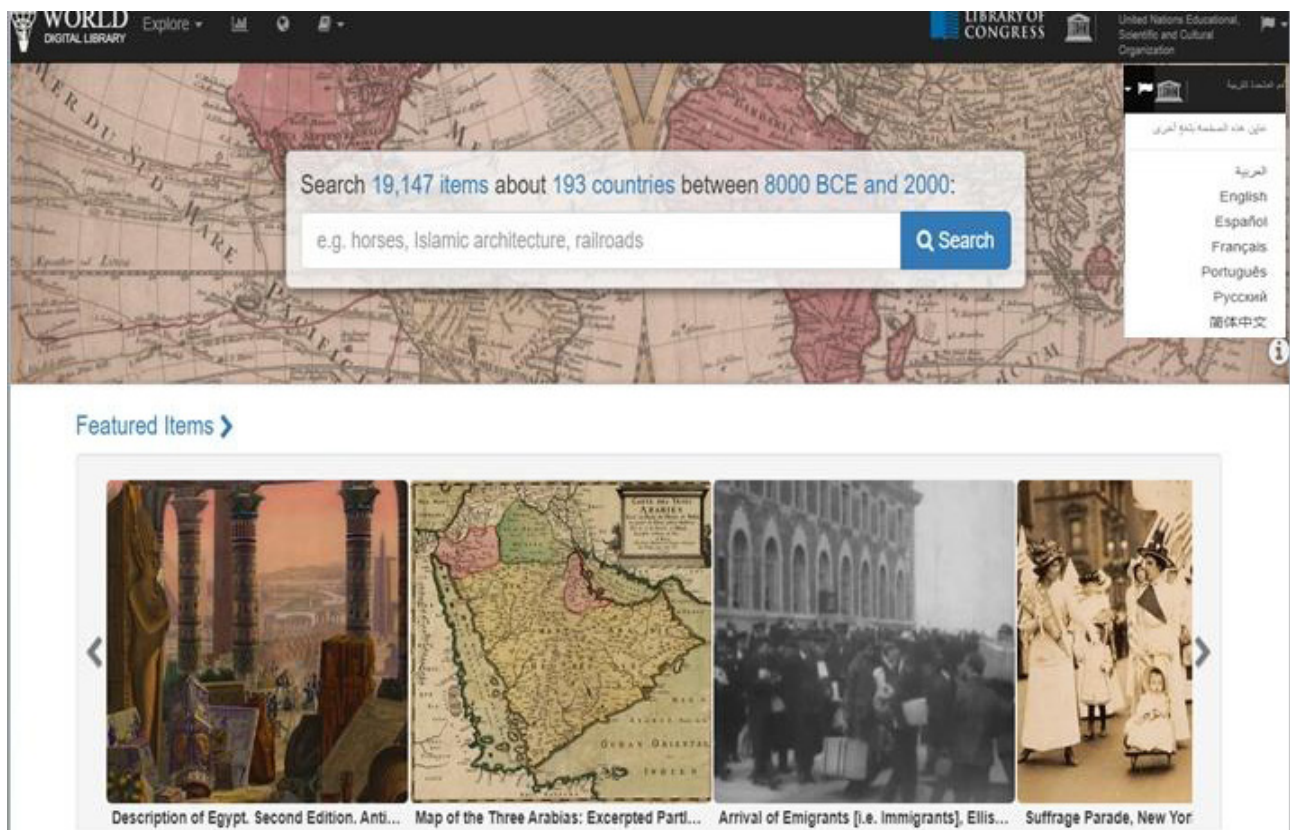

Рис. 7. Офіційна вебсторінка Світової цифрової бібліотеки (World Digital Library)

Сьогодні партнерами Світової цифрової бібліотеки є 5 закладів з України: Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника, Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія», Науково-технічна бібліотека Національного університету «Львівська політехніка», Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Національна парламентська бібліотека України.

Завершальним кроком на шляху реалізації проекту з оцифрування, створення інформаційної системи консолідованих документально-інформаційних ресурсів Шевченківського національного заповідника та їх представлення у регіональних, національних та міжнародних базах даних є фаза експлуатації. На цьому етапі командні зусилля спрямовані на усунення виявлених в ході користування інформаційними базами даних проблем, пов'язаних з функціонуванням обладнання або з кваліфікацією персоналу, покликаною забезпечувати безперервне функціонування усіх систем, здійснення адаптації готового продукту у разі зміни умов

експлуатації, доопрацювання проектного продукту, з метою підвищення його якості тощо. Варто наголосити й на тому, що фінальна фаза проекту хоч і є завершальною, проте не є статичною, оскільки бібліотечний, музейний та архівний фонд щороку поповнюються новими унікальними надходженнями, які знову й знову командою проекту будуть впроваджуватись в науковий обіг та забезпечуватиметься можливість їх дослідження, вивчення та опрацювання.

Створене в рамках окресленого проекту інформаційне середовище Шевченківського національного заповідника, підкріплене документально-інформаційними ресурсами, є вагомим інструментом розширення меж традиційної діяльності як музейних інституцій, так і заповідника у цілому.

Зокрема, Ю. Ключко слушно зауважує, що впроваджуючи проектний формат діяльності в комунікаційній сфері з соціально орієнтованими проектами музейні інституції розширюють діапазон соціальних і культурних функцій, що дозволяє музею брати актив-

ну участь у культурному, політичному й соціально-економічному житті соціуму, а проектну діяльність дослідника визначає як ефективну форму реалізації соціальної активності музеїв, яка сприяє адаптації музеїв і музейної галузі в цілому до сучасних умов соціально-економічного і культурного життя [9, 147].

Висновки. Аналіз ресурсного потенціалу Шевченківського національного заповідника щодо створення консолідованого середовища документально-інформаційних ресурсів засвідчив, що окреслена нами проблема є потребою часу і продиктована зростаючими запитами сучасного відвідувача, який прагне мати

швидкий і якісний доступу до інформаційних ресурсів у зручний для нього спосіб і час. Незважаючи на високий попит з боку користувачів, впровадження консолідованих документально-інформаційних ресурсів – це справа не одного року, і, як зазначалось раніше, потребує невідкладного поетапного вирішення засобами проектної діяльності, що сприятиме перетворенню заповідника на потужну науково-просвітницьку інституцію здатну стати не лише культурним, а й науковим центром, спроможним об'єднати навколо себе свідому громадськість.

Список використаних джерел

1. Бірюкова Т. Л. Бібліотека в системі документної комунікації: функціональний аспект : автореф. дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.03 / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2015. 19 с.
2. Васильченко М. М. Організаційно-функціональні трансформації архівів у сучасному соціально-комунікаційному середовищі : автореф. дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.02 / Харків. держ. акад. культури. Харків, 2014. 17 с.
3. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія. Київ: Академперіодика, 2014. 362 с.
4. Галліка. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Галліка> (дата звернення 18.06.2021).
5. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс: монографія. Київ : НБУВ, 2010. 360 с.
6. Дубровіна Л., Киридон А., Матяш І. Архіви, бібліотеки, музеї – джерельна основа національної пам'яті, культурної спадщини України. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 1. С. 3-10.
7. Збанацька О. М. Бібліотеки, архіви, музеї: деякі аспекти спільності та відмінності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2018. № 3. с. 68-73.
8. Карпюк Д. Мережеві документи соціальних медіа як об'єкт депонування. *Наук.пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2015. Вип. 42. С. 42–51.
9. Ключко Ю.М. Проектна діяльність як форма соціальної активності сучасних музеїв. *Питання культурології*. 2017. Вип. 33. С. 140-148.
10. Кузнецова М. М. Системне формування краєзнавчих електронних ресурсів бібліотек як складової соціально-комунікаційного простору регіону : автореф. дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.03 / Харк. держ. акад. культури. Харків, 2011. 21 с.
11. Кулешов С. Г. Архів, бібліотека, музей: спроба інтеграції на засадах комунікаційного підходу. *Студії з архівної справи та документознавства*. 2009. Т. 17. С. 29-31.
12. Кунанець Н., Липак Г. Європейський досвід створення консолідованих інформаційних ресурсів. *Бібліотечний вісник*. 2016. № 6. С. 15-20.
13. Липак Г. І. Формування консолідованих інформаційних ресурсів бібліотек, архівів та музеїв територіальних громад : дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.03 / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2019. 234 с.
14. Національні інформаційні ресурси як інтегративний чинник вітчизняного соціокультурного середовища : монографія / О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик, Л. Й. Костенко, Ю. М. Половинчак, Т. Ю. Гранчакта ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : [б. в.], 2014. 296 с.
15. Рудзкий Л. З. Система «Ирбис» как инструментальное средство интеграции информационных ресурсов библиотек, архивов и музеев. *Короленківські читання : матеріали XVI міжнар. наук.-практ. конф.* (Харків, 24 жовт. 2013 р.). Харків : [ХДНБ], 2014. С. 31-36.
16. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. посібник / Т. Г. Фесенко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків:ХНАМГ, 2012. 181 с.

17. Ушакова О., Карпукhin К. Организация единого информационного пространства сети технических библиотек и музеев предприятия на основе САБ «Ирбис». *Бібліотечний форум України*. 2014. № 3. С. 50.
18. Шемаєв С.О. Взаємодія бібліотек, музеїв, архівів у соціокомунікаційному просторі України : дис... канд. наук із соціальних комунікацій : 27.00.03 / Харк. держ. акад. культури. Харків, 2016. 220 с.
19. Emotional infection of management infrastructure projects based on the agile transformation / Bushuyev, S., Bushuiev, D., Zaprivoda, A., Babayev, J., Elmas, Ç.//IEEE CEUR Workshop Proceedings, 2020, 2565, pp. 1–12.

References

1. Biriukova, T. L. (2015). Library in the system of document communications: functional aspect. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
2. Vasilchenko, M. M. (2014). Organizational and functional transformations of archives in modern social and communication environment. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: KhSAC [in Ukrainian].
3. Voskoboinikova-Huzieva, O.V. (2014). Strategies of the development of the librarian-informational field of Ukraine: genesis, conceptions, modernization. Kyiv: Akadempriodyka [in Ukrainian].
4. Gallika (2021). Wikipedia: The free encyclopedia. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Галліка>[in Ukrainian].
5. Gorovyi, V. (2010). Social informational communications, their content and resources. L. A. Dubrovina (Ed.). Kyiv [in Ukrainian].
6. Dubrovina, L. A., Kyrydon, A. M., Matiash, I. B. (2017). Archives, libraries, museums are the source of national memory, cultural heritage of Ukraine. *Library journal*, 1, 3–10 [in Ukrainian].
7. Zbanatska, O. (2018). Libraries, archives, museums: some aspects of general and various. *Library science. Record Studies. Informology*, 3, 68-73 [in Ukrainian].
8. Karpiuk, D.(2015) Social media online documents as an object of deposit. *Academic Papers of The Vernadsky National Library of Ukraine*, 42, 42-51[in Ukrainian].
9. Kliuchko, Yu. (2017). Project activity as a form of social activity of modern museums. *Issues in Cultural Studies*, 33, 140-148 [in Ukrainian].
10. Kuznietsova, M. M. (2011). Systematic formation of local lore electronic resources of libraries as a component of social and communication space of the region. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: KhSAC [in Ukrainian].
11. Kuleshov, S. H. (2009) Archives, Library, Museum: An Attempt to Integrate on the Basis of a Communication Approach. *Archival and documentary studies*,17, 29-31[in Ukrainian].
12. Kunanets, N., & Lypak, H. (2016). The European experience of creation consolidated information resources. *Library Bulletin*, 6, 15-20 [in Ukrainian].
13. Lypak, H. I.(2019). Formation of consolidated information resources of libraries, archives and museums of territorial communities. Extended abstract of candidate's thesis.Kyiv [in Ukrainian].
14. Onyshchenko, O. S., Horovyi, V. M., Popyk, V. I., Kostenko, L. Y., Polovynchak, Yu. M., Hbranchakta, T. Yu. at all. (2014). National information resources as an integrative factor of the domestic socio-cultural environment. Monograph. Kyiv [in Ukrainian].
15. Rudzskyi, L. Z. (2014). The «Irbis» system as a tool for integrating information resources of libraries, archives and museums. *Proceedings from KR'13: Korolenkivsky readings 2013. «Libraries, museums, archives in the media space of the region»*. (pp. 31-36). Kharkiv [in Ukrainian].
16. Fesenko, T. H. (2012). Project management: theory and practice of project implementation action. Textbook. Kharkiv: KNAME [in Ukrainian].
17. Ushakova, O., Karpukhin, K. (2014). Building single information space of the Company's sci-tech libraries and museums with IRBIS LAS. *Library Forum of Ukraine*, 3, 50 [in Ukrainian].
18. Shemaiev, S. O. (2016). Collaboration between libraries, museums, archives in communication space of Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].
19. Bushuyev, S., Bushuiev, D., Zaprivoda, A., Babayev, J., Elmas, Ç. (2020). Emotional infection of management infrastructure projects based on the agile transformation. *Proceedings from IEEE CEUR'20: Workshop*, 2565, 1–12 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.03.2021
Отримано після доопрацювання 17.03.2021
Прийнято до друку 28.04.2021